

Posudek vedoucího diplomové práce

Název: Kyberšikana, její prevence a vyšetřování; psychologické, technické a právní aspekty problému
Autor: Bc. David Špelda
Vedoucí ZP: PhDr. Michal Musílek, Ph.D.
Oponent ZP: Ing. Petr Voborník, Ph.D.

Diplomová práce Bc. Davida Špeldy se věnuje aktuálnímu tématu kyberšikany, a to hned ze tří úhlu pohledu – pedagogicko-psychologického, informačně technologického a právního. V úvodu autor objasňuje volbu tématu, formuluje cíle práce a seznamuje s obsahem jejích částí. Následuje teoretická část odpovídající první až sedmé kapitole. První kapitola se věnuje vymezení pojmu a typickými znakům kyberšikany, jejím projevům a druhům, prostředkům informačních a komunikačních technologií zneužívaným ke kyberšikaně a porovnání kyberšikany s tzv. běžnou šikanou. Druhá kapitola se zabývá příčinami a podmínkami vzniku kyberšikany a jejímu ovlivnění sociálním prostředím. Třetí kapitola popisuje účastníky kyberšikany, tedy agresora, oběť, okolí a pozorovatele. Čtvrtá kapitola se věnuje prevenci kyberšikany v rodině, ve škole a ve společnosti, zmiňuje významné národní projekty prevence kyberšikany zvláště a internetové bezpečnosti obecně a v neposlední řadě předkládá metodické a pracovní listy vhodné k realizaci ve vyučovacích hodinách informatiky (případně v hodinách občanské nauky). Pátá kapitola cílí na intervenci, tedy na efektivní řešení případů odhalené kyberšikany, ze strany rodiny a školy. Šestá kapitola shrnuje legislativu vztahující se ke kyberšikaně. Poslední, sedmá kapitola prezentuje pět kazuistik, konkrétních závažných případů kyberšikany, které vedly k psychickému zhroucení nebo dokonce k sebevraždě oběti.

Výzkumná část práce netradičně čísluje kapitoly znovu od 1 a obsahuje celkem čtyři kapitoly. První kapitola prezentuje cíl výzkumu, formuluje výzkumné otázky a stanovuje dílčí úkoly (jednotlivé kroky) výzkumu. Druhá kapitola charakterizuje výzkumný soubor sestávající z 201 respondentů ve věku 10 až 16 let, tedy odpovídající 2. stupni základní školy, nebo prvním čtyřem ročníkům osmiletého gymnázia či prvním dvěma ročníkům šestiletého gymnázia. Jde o 114 dívek a 87 chlapců, z nichž 45 % jsou žákyně a žáci 2. stupně základní školy a 55 % žákyně a žáci víceletých gymnázií. K zadání dotazníků a částečně i k jejich zpracování byly využity formuláře Google Forms. Výzkum se zaměřil na komunikační prostředí využívaná žáky, kde jasně zvítězily WhatsApp Messenger (N=150; 74,6 %) a Instagram (N=149; 74,1 %), zatímco Facebook následuje s viditelným odstupem (N=117; 58,2 %); zajímavá je skutečnost, že 7,9 % respondentů (N = 16) nepoužívá žádné internetové komunikační prostředí. Následovaly otázky zaměřené na zabezpečení účtu (nakládání s přístupovými údaji; zejména s heslem), ochotu přijmout za „přítele“ v sociální síti neznámého člověka, sdílení soukromých informací a přítomnost či absenci kontroly ze strany rodičů. Teprve po tomto obecném úvodu následovaly otázky vztahující se ke kyberšikaně, nejprve mapující znalost pojmu a dále znalost konkrétního hardware a software zneužitelného k realizaci kyberšikany. Velmi důležitá byla otázka na osobní zkušenost s kyberšikanou, ať už ji zažil sám respondent, nebo někdo v jeho okolí, na níž kladně odpověděla celá třetina (N=67; 33,3%) respondentů! Následovala otázka, zda se respondent sám někdy stal kyberagresorem, kladně opověděl každý dvacátý (N = 10, 5,0 %). Posledních pět otázek se věnuje prevenci a výsledky dokládají významný podíl školy a konkrétně též výuky informatiky při preventivním budování žádoucích postojů a návyků žáků v oblasti počítačové

bezpečnosti a prevence kyberšikany. Poslední, čtvrtá kapitola shrnuje výsledky a vyvozuje z nich odpovědi na výzkumné otázky.

Formální úprava práce je vcelku dobře zvládnuta. Nezvyklé je číslování kapitol v každé z částí práce samostatně. Jediné, co je nutné vytknout, je skutečnost, že diplomant text anotace práce zkopíroval ze zadání. Anotace, jejímž cílem je v případě vysokoškolské kvalifikační práce stručné shrnutí obsahu a získaných výsledků hotové práce, by neměla obsahovat formulace užívající kondicionál.

Rozsah práce:	56 stran textu a 9 stran příloh
Formální úprava:	odpovídá vnitřním předpisům UHK
Logická struktura:	práce je vhodně členěna do kapitol a podkapitol
Bibliografické citace:	40 zdrojů, z toho 23 knih s ISBN, 4 tištěné publikace bez ISBN, 2 články v časopisech, 1 vysokoškolská kvalifikační práce a 9 on-line zdrojů
Cíle práce:	cíle práce jsou uvedeny v úvodu a splnění je konstatováno v závěru

Diplomovou práci doporučuji připustit k obhajobě. Práce vyčerpávajícím způsobem pokrývá zvolené téma. Vzhledem k mírně odchylce od doporučené formální úpravy (číslování kapitol) a užití kondicionálu v rámci anotace navrhuji hodnocení B.

V Hradci Králové 13. 8. 2020